

3. Spilka R. Digital Literacy for Technical Communication / Rachel Spilka. – New York : Routledge, 2009. – 288 p.
4. Grice G. L. Mastering Public Speaking / George L. Grice, John F. Skinner. – USA : Pearson, 2012. – 448 p.
5. Bradbury A. Successful Presentation Skills / Andrew Bradbury. – London : Kogan Page Limited, 1995. – P. 81.
6. Mayer R. E. Multimedia Learning / Richard E. Mayer. – New York : Cambridge University Press, 2001. – 318 p.
7. Simons T. Bullets may be dangerous, but don't blame PowerPoint [Electronic resource] / T. Simons. – 2004. – Mode of Access : http://www.presentation.com/presentations/search/search_display.jsp?vnu_content_id=2063909
8. Graat J. F. M. How to Give a Great Presentation [Electronic Resource] / Jang F. M. Graat. – 2007. – Mode of Access : www.pc.maricopa.edu/data/GlobalFiles/file/learning

Царьова Світлана. Розвиток ефективних навичок проведення презентацій у курсі технічної комунікації. У статті висвітлено потребу введення курсу технічної комунікації в навчальні програми університетів із підготовки перекладачів науково-технічної літератури. Основна мета цього курсу – розвинути у студентів навички технічних письменників, які дадуть їм можливість здійснювати успішну комунікацію в різних сферах технічної діяльності, включаючи підготовку, написання науково-технічних матеріалів та проведення технічних презентацій.

У статті обговорено основні стратегії планування та підготовки технічної презентації, такі як постановка мети, аналіз типів аудиторії та їх потреб, а також вибір візуальних засобів для покращення розуміння технічних матеріалів. Проаналізовано деякі аспекти структурування та проведення технічної презентації в умовах крос-культурної комунікації в разі спілкування з багатонаціональною аудиторією. Схарактеризовано і вербальні особливості комунікації, і вибір мовних засобів та термінології, і невербальні засоби, такі, як мова жестів та інші невербальні знаки.

Ключові слова: технічна комунікація, технічні письменники, презентації, крос-культурна комунікація, візуальні засоби, невербальна комунікація.

Царева Светлана. Развитие эффективных навыков проведения презентаций в курсе технической коммуникации. В статье рассматривается необходимость введения курса технической коммуникации в учебные программы университетов по подготовке переводчиков научно-технической литературы. Основной целью данного курса является развитие у студентов навыков технических писателей, которые позволят им осуществлять успешную коммуникацию в различных областях технической деятельности, включая написание научно-технических материалов и проведение презентаций.

В статье обсуждаются основные стратегии планирования и подготовки презентаций, такие как постановка цели, анализ типов аудитории и их потребностей, а также выбор визуальных средств для улучшения понимания технических материалов. Анализируются некоторые аспекты структурирования и проведения технической презентации в условиях кросс-культурной коммуникации в случае общения с многонациональной аудиторией. Рассматриваются как вербальные особенности коммуникации, такие как выбор языковых средств и терминологии, так и невербальные средства, включающие язык тела и жестов, и другие невербальные знаки.

Ключевые слова: техническая коммуникация, технические писатели, презентации, кросс-культурная коммуникация, визуальные средства, невербальная коммуникация.

The article acted to the editorial board
24.03.2013

УДК 811.111'276

Оксана Шкамарда

Структура англомовної комунікативної ситуації Інтернет-форуму

У статті аналізуються структурні компоненти англомовної комунікативної ситуації Інтернет-форуму. Матеріалом дослідження стали тексти повідомлень американського Інтернет-форуму «Share Your Thoughts: Connect with Like-Minded People». У роботі висвітлено основні характеристики комунікації в мережі, досліджено жанрову систему Інтернет-дискурсу та встановлено місце і роль форуму в цій системі. У статті окреслено структуру комунікативної ситуації Інтернет-форуму та проаналізовано лексичні, стилістичні й граматичні особливості текстів повідомлень англомовних Інтернет-форумів.

Ключові слова: Інтернет-комунікація, Інтернет-форум, комунікативна ситуація, адресант, адресат, повідомлення.

Постановка наукової проблеми та її значення. Кінець ХХ – початок ХХІ ст. відзначено розширенням сфери інтересів мовознавства. Виникнення Інтернету наприкінці 60-х рр. ХХ ст. призвело до появи віртуальних світів, мережових спільнот, мережевої культури і мережевої мови, яка обслуговує певне комунікативне середовище.

Інтернет, як ще один канал передачі даних та засіб масової комунікації, став символом інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень цієї проблеми. В останні роки з'явилося багато публікацій, присвячених вивченню лінгвістики Інтернету. Особливу увагу приділено дослідженню комунікативно-прагматичних і функціональних особливостей мережі. Дослідницький інтерес лінгвістів сфокусовано на Інтернет-комунікації та її мовні характеристики, про що свідчать наукові праці Н. Г. Асмус, О. П. Белінської, Л. Ю. Іванова, О. М. Галічкіної, О. О. Землякової, І. Б. Карпи, Є. І. Горошко, Ф. О. Смірнова [2; 3; 8–13] та ін., у яких аналізується успішність та комунікативні невдачі віртуальної комунікації. Пріоритетними напрямками стали стилістичні аспекти спілкування в мережі Інтернет [4; 14], стильова диференціація Інтернет-комунікації [9; 13] та специфіка окремих жанрів Інтернет-дискурсу [10–13]. Однак аналіз комунікативної ситуації Інтернет-форумів поки що не ставав об'єктом окремої наукової розвідки, яка зумовлює необхідність подальших досліджень цієї проблеми.

Метою статті є виявлення особливостей структури комунікативної ситуації англomовного Інтернет-форуму.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**: окреслити поняття Інтернет-комунікації; розмежувати жанри Інтернет-дискурсу; встановити місце та роль форуму в жанровій системі Інтернет-дискурсу; дослідити структуру комунікативної ситуації Інтернет-форуму; проаналізувати структурні особливості організації англomовних Інтернет-форумів.

Теоретичним підґрунтям для нашого дослідження став критичний аналіз дискурсу, який включає **методи** дискурс-аналізу, прагматичного аналізу, конверсаційного та лінгвостилістичного аналізу.

Об'єктом статті є комунікативна ситуація мовленнєвої взаємодії в Інтернет-форумі, а **предметом** виступають лексичні, граматичні та стилістичні особливості комунікативної поведінки учасників цієї ситуації спілкування.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Категорія спілкування постійно знаходиться у фокусі уваги гуманітарних наук. Спілкування – це сукупність зв'язків і взаємодій людей, суспільств, суб'єктів (класів, груп, особистостей), у яких відбувається обмін інформацією, досвідом, умінням, навичками, результатом діяльності, взаємовпливами, корекцією поведінки тощо [1, с. 27].

Комунікація, опосередкована комп'ютером, є новим виміром людського спілкування, що дає можливість зберігати і передавати інформацію, використовувати аудіо- і відеоканали спілкування, а також бути в прямому контакті зі співрозмовником.

О. О. Землякова у своєму дослідженні англomовного корпоративного блогу та його лінгвостилістичних характеристиках розмежовує поняття електронної, комп'ютерної та Інтернет-комунікації [2]. Електронна комунікація – це комунікативна взаємодія, опосередкована електронним каналом передачі даних. Вона включає в себе поняття «комп'ютерної комунікації» – комунікативної дії, що здійснюється за допомогою комп'ютера. Комп'ютерна комунікація, у свою чергу, є гіперонімом поняття «Інтернет-комунікація», яке трактується як вербальна і невербальна взаємодія комунікантів у мережі [2, с. 9].

О. М. Галічкіна, досліджуючи характерні риси комп'ютерного спілкування, зосереджує увагу на таких його параметрах: масштабність, часовий чинник, форма комунікації та канал передачі [10, с. 12]. Дослідниця виділяє основні характеристики комп'ютерного дискурсу:

- опосередкованість – наявність посередника (комп'ютера) між учасниками спілкування;
- дистанційність – віддаленість комунікантів один від одного та відсутність візуального контакту;
- наявність електронного каналу передачі даних – сучасних технологій зв'язку;
- віртуальність та анонімність – спілкування з уявним або вигаданим співрозмовником;
- використання паралінгвістичних засобів – малюнків, фотографій, графічних символів тощо;
- типова неоднорідність – комунікація може бути міжособистісною, груповою або масовою; усною та письмовою;
- жанрова неоднорідність і т. д. [10].

Водночас із дослідженнями особливостей Інтернет-комунікації, ведуться спроби класифікації його жанрів. Так, Ф. О. Смірнов виділяє такі жанри: чат, ICQ, які мають високий ступінь інтерактивності, форуми, конференції, блоги – середній ступінь інтерактивності, електронна пошта – низький ступінь інтерактивності [13, с. 137].

Ми, слідом за Є. І. Горошко та О. А. Жигаліною [11, с. 108], в жанровій системі Інтернет-спілкування розмежовуємо жанри та гіпержанри. Жанрами вважаються вербально-знакові оформлення ситуації соціальної взаємодії людей у мережі Інтернет, а саме: електронний лист, форум, чат, дошка оголошень, рекламний банер, віртуальна конференція, система миттєвого обміну повідомленнями, пост і коментар. А гіпержанри – це сайт, блог, соціальна мережа й електронна бібліотека.

Основні характеристики віртуальної комунікативної ситуації збігаються з ознаками комунікації реальної, їм властиві процесуальність, динамічність та субстанціональність [4, с. 567].

О. О. Селіванова визначає комунікативну ситуацію як онтологічну форму організації комунікативного процесу, яка характеризується замкненістю, цілісністю, динамічністю і має свої складники – ситуативні змінні, від яких залежить ефективність комунікації [4, с. 567]. Основними компонентами комунікативної ситуації є адресант (автор, мовець) – джерело повідомлення, адресат – отримувач повідомлення та повідомлення – інформація, передана за допомогою відповідного каналу спілкування. Крім того, структура комунікативної ситуації визначається каналом комунікації – це «міст», що поєднує адресанта й адресата; зворотнім зв'язком – реакцією адресата на повідомлення; контекстом і ситуацією – місцем і часом здійснення спілкування; засобами комунікації – це коди, система відповістей між формою і значенням повідомлення [1, с. 57]. Зміна значень будь-якого із цих компонентів призводить до зміни комунікативної ситуації, що, у свою чергу, призводить до варіювання засобів і поведінки учасників ситуації в цілому.

У цій статті ми досліджуватимемо специфіку комунікативної ситуації Інтернет-форуму, що виявляється простором для дискусій у мережі.

Приклад, який проаналізовано нижче, взято з американського Інтернет-форуму з вільним доступом «Share Your Thoughts: Connect with Like-Minded People» [15], на якому учасники висловлюють свої думки з приводу різноманітних проблем сьогодення.

Приклад: *I'm Back did ya miss me? It's ok if ya didn't ...*

March 18, 2013 by tannerinsantamonica

I'm Back did ya miss me? It's ok if ya didn't ...

So last night I returned back to little place that I know call home. [...] So most of the past week I have been down in OC to see my brother who came to visit. I stayed at my Grandfathers house and saw lots of people, doing some stuff and hanging out with my dad, brother and stuff. In many ways it was good although being around people like that [...] I get really anxious and nervous. Why idk. [...]

Dont get me wrong I love my brother but I always feel like I am the odd person in my family now. My brothers are working, or in school or something cool. I'm doctor appointments, meds, and someone for everyone to worry about. Did I take my meds? am I feeling ok? Everyone is obsessing over this irregular heart beat thing. And I kinda just feel permantly weird. Like I will never be ME again. [...]

I could go. Green beer or any beer would soooo taste good now. Maybe even calm my nerves. But I shouldn't, couldn't and didn't :-(I can't even go party like normal people. I'm not normal anymore. And it freaks me out. Pisses me off. Fucking hurts. I know I know it will get better. That's what the commercials say about bullying. But for now it sucks. [...]

Be talkin to ya....Tanner

dincali

March 18, 2013

hey, i'll be in a 5k next month.....i do marathons every year.....one mile @ a time. oh..BTW in santa monica...

tannerinsantamonica

March 18, 2013

Let me know when so I can leave lol. Traffic has been super annoying with the streets blackd and stuff lol.

dincali

March 18, 2013

we have parking allotted in the beach area...lol

Bettymom

March 18, 2013

Yes, I missed you like crazy! I thought you had abandoned all of us, probably for some young thing. Don't get bummed about your family. We all go through realizing it's not the same once you move away for any reason [...] [15].

У даній комунікативній ситуації є три учасники: *tannerinsantamonica*, *dincali* та *Bettymom*. Можна здогадатися, що одного з учасників звати Таннер, оскільки один із його постів був підписаний справжнім ім'ям *Tanner*. Усі інші з'являлися під вигаданими іменами, які в Інтернет-комунікації називаються «ніками» [*dincali*, *Bettymom*]. Основним героєм цієї комунікативної взаємодії є так званий «*tannerinsantamonica*», оскільки саме він розпочинає дискусію. Цікавим є те, що нам як стороннім спостерігачам відразу вдається розшифрувати достатню кількість інформації про цього мовця з його ніка «*tannerinsantamonica*», під яким він пише в цьому форумі. Слово «*tannerinsantamonica*» складається із чотирьох частин, які можна легко розділити на «*Tanner in Santa Monica*», що дає нам право стверджувати, що адресанта (так ми надалі називатимемо цього учасника) звать Таннер і він живе в місті Санта Моніка.

Із першої ж репліки висловлення Таннера читач може вловити іронію в його ставленні до власної сім'ї: «*little place that I know call home*». Далі адресант розповідає про свою зустріч із родиною, скептично називаючи її «*lots of people*», «*people like that*», «*stuff*». Про свої стосунки з батьком, дідусем і братом Таннер розповідає неохоче і дає зрозуміти, що не зовсім комфортно почувається серед них, що вербалізується за допомогою лексичних одиниць із негативною емотивною конотацією «*anxious*», «*nervous*», «*weird*». Крім того, мовець постійно використовує мовні утворення, які допомагають реципієнтам зрозуміти його власне ставлення до своїх емоцій: «*Why idk*» («*Why I don't know*»), «*Dont get me wrong*», «*I kinda just feel permantly weird*», що надає його висловленню звучання усного повідомлення. Серія запитань «*Did I take my meds?*», «*am I feeling ok?*» інтерпретується як вирази, що відображають хвилювання оточуючих людей про стан його здоров'я. Пізніше мовець експлікує, що, справді, у нього проблеми із серцем: «*Everyone is obsessing over this irregular heart beat thing*». У цьому реченні дійкичне слово «*this*» указує на емоцію роздратування, яку мовець відчуває не лише стосовно постійної турботи про себе, а й стосовно своєї хвороби, що пізніше роз'яснюється в реченні «*Like I will never be ME again*». Вживання соціолінгвістичного маркера зі значенням апроксимації «*like*» [7] та графічний засіб фокусування уваги «*ME*» підсилює ефект емоційної напруги цього висловлення.

Характерною особливістю Інтернет-комунікації є намагання передати інтонацію, модуляцію голосу, гучність, невербальні засоби комунікації (сміх, посмішка, нахмуреність, сльози) за допомогою різноманітних графічних засобів (@ – «at»), смайлів (:-) / ;-) / :- (/ :-| / :-|), емотиконів (☹ / ☺) та аббревіатур (idk (I don't know), BTW (by the way), lol (laugh out loud)). Так, у реченні «*Green beer or any beer would soooo taste good now*» редуплікація літери «o» у слові «soooo» вказує на інтонаційне емоційне напруження цього слова в усній комунікації. Цікавим є використання повторюваної негатиї модальних структур у реченні «*But I shouldn't, couldn't and didn't :-)*», що також трактується як стилістична градація. Емоційна напруга висловлення виростає і досягає свого апогею в антитезі «*I can't even go party like normal people. I'm not normal anymore*» й у використанні численних вульгаризмів у наступних трьох реченнях: «*And it freaks me out*», «*Pisses me off*», «*Fucking hurts*». Реакцією на такий інтенсивний за силою емоцій монолог є пропозиції кількох віртуальних співрозмовників зустрітися в Санта-Моніці на пляжі для участі в марафоні, на що Таннер відповідає з гіркотою, неодноразово використовуючи загальновідому аббревіатуру «lol» (laugh out loud) на позначення голосного сміху. Ми трактуємо це як «сміх крізь сльози», сповнений самоіронії, що характеризує мовця як людину сильну духом, незважаючи на фізичні вади, оскільки лише сильна особистість може сміятися над собою.

Таким чином, тексти повідомлень Інтернет-форумів характеризуються відкритістю (можливістю адресанта «дописати» повідомлення), нелінійністю (неможливістю передбачити послідовність викладу думок адресанта), відсутністю точного авторства (комуніканти є анонімними), невизначеністю комунікативних ролей (вільним вибором послідовності повідомлень та реакції на них), об'єктивністю (можливістю викладу не лише думок комунікантів, а й коментарів до них), неоднорідністю (сполученням різних видів інформації: тексту, малюнків тощо).

Висновки. Отже, структура комунікативної ситуації Інтернет-форуму відмінна від структури канонічної ситуації, описаної О. О. Селівановою. Основною особливістю, яка визначає її специфіку, є електронний канал передачі даних. Темпорально-просторові умови, у яких відбувається комунікація, також є докорінно відмінними від умов звичайної комунікативної ситуації. Адресант і адресат перебувають у різних місцях, у них відсутній зоровий та слуховий контакт, момент передачі повідомлення не збігається з моментом його отримання, що стає передумовою перебігу взаємодії в різних ситуативних контекстах. Відтак, за відсутності безпосереднього контакту їхня мовленнєва інтеракція ґрунтується лише на текстовій інформації, запропонованій дописувачами Інтернет-форуму, а, отже, є лише дискурсивним відображенням їхніх сутностей, що не завжди відповідають реальній дійсності. Саме позиціонування суб'єктів дискурсивної діяльності в Інтернет-комунікації як конструювання ними своїх лінгвокультурних та персональних ідентичностей і є **перспективою наших подальших досліджень.**

Джерела та література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : Вид. центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Землякова О. О. Лінгвостилістичні характеристики жанру англомовного корпоративного блогу : автореф. дис. ... канд. філол. наук / О. О. Землякова. – Х. : Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 22 с.
3. Карпа І. Б. Функціональні та прагматичні характеристики інтерактивної віртуальної комунікації (на матеріалі інформаційно-довідкового сервісу Yahoo! Answers) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / І. Б. Карпа. – Херсон : [б. в.], 2010. – 20 с.
4. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. дис. ... д-ра філол. наук / Л. Ф. Компанцева. – К., 2007. – 36 с.
5. Лукашенко Н. Г. Іспаномовний Інтернет-дискурс: комунікативно-прагматичний та лінгвостилістичний аспекти (на матеріалі форумів з проблематики родинних стосунків) : дис. ... канд. філол. наук / Н. Г. Лукашенко. – К. : Київ. нац. лінгв. ун-т, 2006. – 228 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
7. Ущина В. А. «LIKE» як маркер соціолінгвістичної ідентифікації мовця / В. А. Ущина // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2011. – № 5. – С. 146–150.
8. Асмус Н. Г. Лингвистические особенности виртуального коммуникативного пространства : дис. ... канд. філол. наук / Н. Г. Асмус. – Челябинск : Челябинский ГУ, 2005. – 265 с.
9. Белинская О. П. Человек в информационном мире [Электронный ресурс] / О. П. Белинская // Социальная психология в современном мире. – М. : Аспект Пресс, 2002. – Режим доступа : <http://banderus2.narod.ru/70210.html>
10. Галичкина Е. Н. Специфика коммуникативного дискурса на английском и русском языках (на материале жанра компьютерной конференции) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Е. Н. Галичкина. – Волгоград, 2001. – 24 с.
11. Горошко Е. И. Виртуальное жанроведение: устоявшееся и спорное / Е. И. Горошко, Е. А. Жигалина // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского : науч.-теор. журн. Сер. : Филология. Социальные коммуникации. – 2011. – Т. 24 (63). – № 1. – Ч. 1. – С. 105–124.
12. Иванов Л. Ю. Язык в электронных средствах коммуникации / Л. Ю. Иванов // Культура русской речи. – М. : Флинта-Наука, 2003. – 840 с.
13. Смирнов Ф. О. Искусство общения в Интернете. Краткое руководство / Ф. О. Смирнов. – М. : Изд. дом «Вильямс», 2009. – 240 с.
14. Трофимова Г. Н. Языковой вкус Интернет-эпохи в России. Функционирование русского языка в Интернете : концептуально-сущностные доминанты / Г. Н. Трофимова. – М. : Изд-во РУДН, 2004. – 357 с.
15. Інтернет-форум «Share Your Thoughts: Connect with Like-Minded People» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tannerinsantamonica.thoughts.com/posts/i-m-back-did-ya-miss-me-it-s-ok-if-ya-didn-t>

Шкамарда Оксана. Структура англоязычної комунікативної ситуації Інтернет-форума В статті аналізуються структурні компоненти англоязычної комунікативної ситуації Інтернет-форума. Матеріалом дослідження избрані тексти повідомлень американського Інтернет-форума «Share Your Thoughts: Connect with Like-Minded People». В даній роботі визначені та розграничені поняття електронної, комп'ютерної та Інтернет-комунікації. В статті також проаналізована жанрова система Інтернет-дискурсу, яка представлена жанрами *електронне письмо, форум, чат, дошка оголошень, рекламний баннер*,

виртуальная конференция, пост и комментарий, и гипержанрами *сайт, блог, социальная сеть и электронная библиотека*. Определено, что основными структурными компонентами коммуникативной ситуации Интернет-форума являются адресант, адресат и сообщение. Коммуникативная ситуация Интернет-форума обусловлена электронным каналом передачи данных и происходит в условиях отсутствия зрительного и слухового контакта между коммуникантами. Речевая интеракция в сети происходит в различных ситуативных контекстах и базируется на текстах информации, предложенной участниками общения.

Ключевые слова: Интернет-коммуникация, Интернет-форум, коммуникативная ситуация, адресант, адресат, сообщение.

Shkamarda Oksana. The Structure of the English Internet-forum Communicative Situation. The article focuses on the analysis of the communicative situation constituents of the English Internet forums. The material of the research is based on the messages of the participants of the American Internet forum «Share Your Thoughts: Connect with Like-Minded People». The goal of the study is to investigate the peculiarities of the online communicative situation. In this paper we define and differentiate the following notions: electronic communication, computer-mediated communication and Internet communication. E-mails, chats, forums, message boards, advertising banners, virtual conferences, posts and comments are defined as genres of Internet discourse; websites, weblogs, social networking services and e-libraries are determined as its hypergenres. In this article we singled out the main structural components of the Internet forum communicative situation. They are: addresser, addressee and message. It was also found out that the communicative situation of Internet forums is conditioned by the electronic data link and by the absence of visual and auditory contacts. The results of the research demonstrate that Internet communication occurs in different situational contexts and is based on the information, provided by the communication participants.

Key words: Internet Communication, Internet forum, communicative situation, addresser, addressee, message.

Стаття надійшла до редколегії
24.03.2013 р.